

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancoate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-közt).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colônă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicități mai dese după tarifar
și învoială. — RECLAME pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în d. caț și
Abonamente pentru Austria-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șese luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șese
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țintu și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etagin
I.: Pe un an 20 cor., pe șese
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șese luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 74.

Brașov, Duminecă 4 (17) Aprilie.

1904.

Răsboiul nostru.

În momentele de față, când toate privirile sunt îndreptate asupra luptelor năvale în Marea galbenă, preluatul luptelor și mai crâncene, ce vor urma pe uscat în răsboiul Rușilor cu Japoneseii, pare a fi puțin interesant a vorbi de luptele, ce de decă de ani decurg neconținut aici între poporele monarhiei noastre.

Și totuși nimeni nu va nega, că avem și noi răsboiul nostru, care se deosebesce de lupta cu armele din celălalt continent prin aceea, că durează și în perioadele, pe cari politicienii și diplomații lumii le numesc: timp de pace, și continuă a-și desfășura fazele chiar sub eticheta programului liberal constituțional, al culturai și al civilizațiunei omenești.

Da, avem răsboiul nostru, care se pronunță în mod tot mai acut, de când elementul, care a luat puterea de stat, tinde a nimici existența națională a poporelor conlocuitoare de altă limbă, de când c'un cuvânt el a luat cu totul caracterul unui răsboi de rasă.

Stadiul, în care au ajuns nisuințele despotice ale celor dela putere în contra desvoltării firești a naționalităților nemaghiare, se caracterizează prin faptul, că ei au încetat de a mai avé și cea mai mică sfelă și-și descoper în mijlocul târgului și cu gura mare planurile de desnaționalizare, ce le hrănesc în gândul și în inima lor față cu aceste naționalități.

Ore nu e și aici la noi, în centrul Europei, o luptă a rasei asiatice, linsă de cultura veacului, cu rasele europene?

În timpul din urmă nisuințele de maghiarizare au căpătat un nou imbold de la constelația politiceii înteriore. Sub contele Tisza se repe-

tază jocul din periodul lui Coloman Tisza.

Fiiul se folosește și el de armele tatălui, în a căror manuire acesta l'a deprins din copilărie. Între aceste arme nu cea mai neînsemnată este tactica de a-și căuta și susține popularitatea la Maghiari prin aceea, că se arată tare și mare luând măsurii tot mai aspre pentru maghiarizarea naționalităților, pentru ca în schimb Maghiarii să-i dea pace să se înțelgă cum va puté, în ale armatei și ale celoralte afaceri comune, cu Viena.

Tactica acésta se baséză pe două considerațiuni de căpetenie: Tot ce privește politica de maghiarizare, care culminează în volnicia și forța brutală, ce se desfășură în detrimntul limbei și culturai naționalităților, cade, după praxa maghiară, în domeniul acțiunei constituționale a guvernelor și decă se așteptă și se pretinde dela corônă, să nu s'amesetece, ci să subscrie toate proiectele câte i-se presentă, fără de a mai întreba decă ele consună cu legile ce le-a sancționat la 1868 drept nisce legi fundamentale.

Monarchul vrea să fie și să rămână „regele cel mai constituțional“. Acesta e refrenul permanent al celor dela ocârmuire.

Dér Tisza fiiul e amenințat în pozițiunea sa de-o opozițiune, ce nu e dispusă a-l cruța și umblă și acum în tot chipul să-l răstörne sub cuvânt, că este și el numai o uneltă a Vienei. Contele Tisza pentru ca să dovedescă cât de nebasată e acușarea acésta și cât de mare Maghiar este el, se folosește de mâna liberă, ce i-o lasă practica constituțională ungușurască înăuntru, și se năpustesc cu furie asupra școlilor și a dascălilor naționalităților.

Etă pericolul cel mare al sta-

diului, în care a intrat din nou politica de maghiarizare.

Putem ore noi Români să rămânem nepăsători și în deplină nemiscare, când înaintea ochilor noștri se pregătește lovitura de mörte destinată invetământului nostru poporal?

Brașov, 3 (16) Aprilie.

Răspuns la o interpelație. În ședința de Joi a dietei, ministrul de culte și instrucțiune Berzevicy a răspuns la interpelația ce i-o adresase deputatul Dr. A. Vlad în afacerea școliei de stat din Zam, unde copiii români au fost duși cu sila la acea școlă, ér părinții cari s'au opus, au fost amendați. Ministrul a dis în răspunsul său, că școlă de stat din Zam are o invetătore română, președintele scaunului școlar încă e un Român, poporul n'are decă causă a-se plânge contra școliei. (??) Este, ce-i drept, în Zam și școlă confesională, însă în acésta școlă nu se învață ungușuresce, ér localul e așa de strimt, încât nu încap în el toți elevii. Deorece însă în școlă de stat era loc de-ajuns, copiii, cari locuiesc mai apröpe de acésta școlă, au fost înscriși aici, ér părinții, cari n'au vrut să-i dea copiii lor la școlă de stat, au fost amendați.

Răspunsul ministrului, firesce, a fost luat spre sciință cu aprobare din partea șovinistilor din dietă. — Dovedă, că ministrul li-a vorbit la inimă.

Germania și emigrările din Ungaria. Diarele aduc sciirea, că guvernul german a adresat ministrului de esterne austro-ungar o notă, în care protesteză contra faptului, că guvernul ungar a încheiat o convențiune cu o societate englesă de navigațiune, prin care guvernul ungar se obligă să lifereze societății englese un anumit număr de emigranți pe fie-care an. Prin acest fapt — spune nota germană — guvernul ungar lovesce în interesele societăților germane de navigațiune, ba chiar le izoléză cu totul. Nota

a fost presentată și ambasadorului austro-ungar din Berlin. Ea a făcut o penibilă impresie în cercurile politice din Budapesta, mai ales acum în ajunul încheierii convențiunei comerciale cu Germania.

Conflict bulgaro-belgian. Între Belgia și Bulgaria a isbucnit un conflict diplomatic. Agentul diplomatic belgian din Sofia a cerut estradarea a doi individi arestați pe teritoriul bulgăresc, anume Jansson și Crueplans, cari furaseră de la banca colonială din Bruxelles 130 de mii de franci. În loc să satisfacă acésta cerere, guvernul bulgar, pretextând că extradarea nu s'a cerut după toate formele, n'a voit să audă de ea și a liberat pe arestați. Belgia a rechemat pe agentul său diplomatic Thozec.

Răsboiul.

Marile pierderi ale Rușilor.

Telegrafal aduce amănunte sensazionale asupra teribilei catastrofe și a desasturului dela Port-Arthur, întimplat în dimineața zilei de 13 Aprilie. — Din amănuntele aceste reiese, că nimicirei vasului „Petro-pavlovsk“ i-a precedat o mare luptă navală, care s'a sfârșit cu înfrângerea Rușilor. Pe când telegramele din Petersburg afirmă, că vasul rusesc a explodat atingând o mină, pe atunci sciirile sosite prin Londra și Newyork spun, că „Petro-pavlovsk“ a fost nimicir de torpilöre japoneze. Chiar din raportul oficial al prințului Uchtomski adresat țarului, încă reiese, că a fost o luptă pe mare și că în lupta acésta a fost avariata vasul rusesc „Pobjeda“ și a fost nimicir contratorpilörilor rusesc „Petrosni“.

Vasul „Petro-pavlovsk“ a costat pe Rusia nu mai puțin de 20 de milioane de ruble.

După catastrofa de Miercuri dimineața, Japoneseii vor puté în totă liniștea să-și transporteze trupele în golful Liaotung; ei nu se vor mai teme, că Rușii

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Fiul vöduvei.

De André Theurlet.

În piața din fața gării, într'o casă din colț locuia dömnă Iacobé, vöduvă. Casa era o zidire nouă, massivă, acoperită cu țigle roșii și stetea izolată, împrejmuită de grădină de legume.

Vöduva se mutase acolo prin luna Iunie 1870, după declararea de răsboi, și după-ce fiiul său Aristid a plecat la Verdun cu trupa de voluntari din departamentul Meuse. Și-a ales acésta locuință, ca să fie mai apröpe de gară și când i-se va întörce fiiul din răsboi, să-l pötă primi mai curând și ea să fie cea dintăiu, care să-l stringă în brațe.

Aristid era puiul mamei. Al doilea fiiu, mai mare de virstă, se stabilise la Paris și se căsătorise peste voia mamei. Din cauza acésta vöduva nu mai ținea la el și își concentră totă iubirea asupra lui Aristid. Și când a plecat acesta în răsboi, numai ea și Dumneșeu sciea ce îi simția inima. I-a umplut genta de pro-

visiuni și obrazul i-l'a acoperit cu sărutări.

Biata femeie primia la început, la intervaluri regulate, scrisori de la fiiul său. Mai târziu, când năvăliră trupele germane în departament și orașul l'au ocupat două regimente bavareze, s'a întrerupt comunicația și scrisorile veniau mai rar. Le aducea câte un curier secret și veniau de la îndepărtări din ce în ce mai mari.

Ultima scrisöre a sosit la 30 August dintr'un sat de lângă Sedan. De atunci nici un semn de viétă. Murit-a de un glonț? Ori l'au dus prizonier după capitularea de la Sedan? Dömnă Iacobé nu putea să afle nici o sciire. Numai atât era sigur, că de la 30 August n'a primit de la dönsul nici o scrisöre. Decă ar fi cădut, trebuia să-i vie însciințare și vöduva tot spera, și nu credea, că fiiul său a murit.

— De sigur l'au transportat ca prizonier în vr'o cetate din Germania și de acolo nu e permis să-mi scrie. Se va întörce însă de bună sémă, îndată ce se va termina acest teribil răsboi...

Și aștepta mereu...

În sfârșit trecură lunile grele și lungi de ernă și din Paris sosiau sciiri despre negocierii de pace. Negocierile sunt vestitöarele păceii și, odată începute, pacea nu mai pöte întârzia. Inima vöduvei se umplea de speranțe. Prizonierii fură liberați. Erau pe drum spre casă. Unii din ei au sosit chiar. I-a vöduț dându-se jos la gară. Erau paliți, slăbiți și sdrențoși, însă în ochii lor adenciți se vedea espresiu-neia bucuriei, că li-s'a dat să se pötă întörce în patrie.

Dömnă Iacobé era de față la sosirea fie-cărui tren, ținea revistă asupra celor ce sosiau și îi încărca cu fel de fel de întrebări. Nimeni nu sciea însă să-i dea deslușiri despre sörtea lui Aristid. Nu l'au vöduț din ziua, când au depus armele la Sedan. Alții o încurajau, să nu-și piardă speranța. Cine scie, va fi rămas în vr'un arest prusian, pöte pentru vr'un delict.

Dömnă Iacobé a adresat scrisori ministrului și autorităților germane și speranța ei crescea din zi în zi. În fie-care sëră pregătia cina și punea un tacâm și pentru fiiul său și o sticlă de vin vechiü. De câte-ori audia fluierând trenul, tresăria, apoi érăși se mai liniștea puțin, as-

cultând picăturile ritmice ale plöiei de primăvară, ce se loviau în giamuri.

Intr'o sëră întunecösă și ploiosă sosiseră în gară toate trenurile, ce veniau din Strassburg. Astăzi nu mergeau mai departe și toți pasagerii s'au dat jos. Din ultimul compartiment al vagonului de clasa III, se coböră cu mare greutate un tñner soldat. Purta uniforma voluntarilor. D'abia își tirăia picidörele și la lumina tremurătore a felinarelor de gaz se vedea bine fața lui palidă și scofălcită, barba-i lungă și umerii adunați. Întrebă de un hotel, unde să petrecă nöptea, neputënd, decăt a doua zi să-și urmeze drumul. I-s'a indicat un hotel în piața din fața gării.

Cei-lalți pasageri se imprăsciaseră cu toții, numai el singur mai rămase rötăcind în întunerec și căutând hotelul. Era istovit și abia își putea trage picidörele prin noroiü, se împletecia mereu și la fie-care pas se audia zângănitul vaselor de tinichea, ce se aflau în ranița-i gölä. În sfârșit vödu o casă izolată, a cărei ferestră era luminată. Acesta va fi hotelul — cre-

le vor pute pune piedeci, flota rusescă fiind condamnată acum la o forțe restrinsă defensivă.

Etă nouă amănunte despre catastrofa:

Peirea vasului „Petropavlovsk“. — Luptă navală.

Paris, 14 Aprilie. Corespondentul din Petersburg al ziarului „Matin“, trimite următorul raport, pe baza telegramelor ce le-a primit Țarul:

Makaroff a eșit erî diminătă pentru a face spionagiū. După o oră de spionagiū a observat bastimentele inimice, cari s'au retras, vędend apropierea vaselor rusesci. La început Makaroff se gända să urmărescă vasele japoneze, însă de-odată vędū că apare la orizont o puternică flotă inimică constând din 30 de vase. Fată cu o astfel de forță, „Petropavlovsk“ fū silit să se întorcă, spre a-se retrage în port.

„Petropavlovsk“ era la distanță de doi kilometri de basinal interior, când de-odată sări în aer pe o colônă uriașă de apă și, după două secunde, cădū în mare. Intreg echipagiul s'a inecat. N'au putut scăpa, decât marelle duce Ciril, care este un notător excelent, 6 ofițeri și 32 matrosi. Nu se scie încă, decă esplosiunea a fost provocată de vre-o mină submarină, ruptă în urma viforului, ori de cătră o canonică submarină japoneză.

Paris, 14 Aprilie. Victimă a catastrofei a cădūt, afară de amiralul Makaroff, și contra-amiralul Molas, șeful statului major al flotei rusesci. Cei câți-va ofițeri, cari au scăpat, pot să multumescă acesta numai impreviziunii, că au înnotat la malul din apropiere.

Makaroff avea intențiunea, să amăgescă vasele japoneze în apropierea portului și să le espună astfel canonadei forturilor, însă des de diminătă întręga escadră japoneză a atacat pe Makaroff. Acesta vędend, că a cădūt în cursă, voia să se întorcă. Japoneseii însă i-au tăiat retragerea și l'au atacat cu torpilore. Mari avarii a suferit și vasul de război „Bajan“.

Ziarului „Temps“ i-se telegrafază din Petersburg:

Catastrofa vasului „Petropavlovsk“ se pöte reduce la două cauze: ori că a esplosat o mină rusescă, ori că pe vas însuși s'a întâmplat o esplosiune. Catastrofa s'a întâmplat la orele 8 dimineta și a durat 1½ secundă. Flota rusescă din Port-Arthur e condamnată acum la defensivă, căci numai 2—3 vase mai sunt capabile de luptă.

Londra, 14 Aprilie. Din Cifu se anunță, că Makaroff a fost atacat de Japonesei când a plecat din port. Vasele japoneze steteau ascunse după insulele Miaotao.

Agentia telegrafică italiană spune, că a fost o mare luptă pe mare, în decursul căreia torpilorele japoneze s'au furișat în apropierea vaselor de război rusesci și au făcut să esploade „Petropavlovsk“, er pe celelalte vase rusesci le-au avariat grav.

Cifu, 14 Aprilie. Japoneseii descriu astfel lupta de la Port-Arthur: În zorii zilei torpilore japoneze s'au dus, ca să facă o simplă demonstrațiune navală. Cu ocaziunea acesta au aședat mine în basinalul exterior al portului. Apoi s'au retras și s'au unit cu flota principală, care

înaintă, ca să amăgescă flota rusescă a eși din port. Acesta s'a și întimplat, vasul rusesc „Petropavlovsk“ atingend o mină pusă de Japonesei, s'a prăpădit.

Raportul prințului Uchtomski.

Petersburg, 14 Aprilie. (Oficial) După telegrama adresată erî Țarului de cătră contra-amiralul prințului Uchtomski, vasul rusesc „Petropavlovsk“, pe care se afla pavilionul amiralului, atingend o mină s'a scufundat. Amiralul Makaroff și statul său major s'a inecat. Au putut scăpa marelle duce Ciril Vladimirovici, căpitănul Jacovieff, 3 locotenenți, 2 aproși și 32 marinari. Torpilorul „Pestrosni“, care a fost trimis erî nöpte în recunoscere, rătăcind din cauza negurei, și-a pierdut legătura cu flota; torpilorele japoneze l'au impresurat și nimicit. Cinei deei din echipagiul vasului s'au putut refugia. În timp ce opera flota, o torpilă a avariat la partea dreaptă cuirasatul „Pobjeda“. Vasul a putut totuși să ajungă în port.

Relație oficială japoneză.

Tokio, 14 Aprilie. O telegramă scurtă a amiralului Uriu anunță, că Miercuri dimineta flota amiralului Togo a atacat și cufundat un cuirasat și un contratorpilor rusesc. Japoneseii n'au avut în lupta acosta decât un singur rănit.

Infrângerea flotei rusesci.

Londra, 14 Aprilie. Din telegramele sosite până acum nu se pöte încă vedē clar, că ore catastrofa vasului „Petropavlovsk“ este a-se atribui atingerei unei mine, ori atacului torpilorelor japoneze? După cele mai multe telegrame, părerea din urmă pare mai probabilă. Astfel ziarului „Daily News“ i-se anunță:

Makaroff cu întręga flotă se afla în fața Portului-Arthur, când de-odată se pomeni, că e atacat din tōte părțile de bastimente japoneze.

Indată-ce Makaroff vędū, că Japoneseii voesc să-l prindă în cursă, a dat ordin de retragere. În decursul retragerii Japoneseii au tăiat legătura cuirasatului „Petropavlovsk“ cu flota principală, torpilorele japoneze l'au impresurat și șese torpile au fost aruncate asupra-i, ceea-ce l'au făcut să sară în aer. Și alte vase ale flotei rusesci au fost grav avariate.

Marelle duce Ciril.

Din Petersburg se anunță, că marelle duce Ciril și patru ofițeri au putut să scape numai înnotând până la bărcile ce le-au fost trimise în ajutor. Starea sănătății lui s'a agravat.

După alte sciri, marelle duce Ciril n'a sărit în mare, ci puternica esplosie l'a aruncat în apă la o distanță de mai mulți metri. El e grav rănit la un picior și la obraz.

Impresia în Rusia.

Pressa rusescă observă în fața marelui desastru o ținută curagioasă. Rusia — dice „Nowoje Vremja“ — are mai mulți Makarowi, cari vor călca în urmele antecesurului lor. Marina rusescă va lua în fine inițiativa și atunci operațiunile pe mare vor fi încoronate cu succese victorioase ca și operațiunile din Corea. Ziarul „Rus“ esclamă: Să fim tari și să păstrăm liniștea cuvenită în această și de grea încercare! Nu suntem sigurî. Înaintea nō-

tră zace lumea și marea luptă pentru viitorul nostru.

Doliul la curtea Țarului.

Amiralul Makaroff lasă după sinē o vęduvă, un fiu și o fată. Familia nu voia să credă la început nenorocirea, până când i-s'a confirmat oficios din partea comandei supreme a marinei.

Un doliu profund a cuprins curtea Țarului. Țarul s'a cutremurat când i-se anunță catastrofa. Țarina a plâns mult.

În catedrala amiralității din Petersburg s'a ținut un serviciu divin pentru amiralul Makaroff, oficerii și soldații periți. La acest serviciu a luat parte Țarul, Împăratesa väduvă, moștenitorul de tron marii ducl și ducese. Țarul a adresat vęduvei amiralului Makaroff cuvinte emoționante de condolență.

Ziarului „Berliner Tgbllt.“ i-se depeșază din Petersburg, că în urma nouelor pierderi suferite prin nimicirea vaselor rusesc, „Pestrosny“ și „Pobjeda“ domnesce în Petersburg o dispozițiune de tot deprimată. Țarul e consternat de desastrele flotei rusesci, dēr speră, că situația se va schimba în curend spre bine.

Impresia în Anglia și America

Presă din Anglia și America constată unanim, că desastrul suferit de Ruși este o lovitură de o gravitate ne mai pomenită. Deja pierderea amiralului rus este o nenorocire de rangul prim, de orece dēnsul a adus o viață nouă în flota rusescă. Peirea lui Makaroff va demoralisa armata rusescă din Port-Arthur și va împintena pe amiralul Togo la o energie și mai mare. Căderea Portului Arthur nu este neverosimilă. Ruși s'au arătat incapabili, de a-se afirma pe mare în Estremul Orient și de-a acum se pöte dice cu siguranță, că duclul maritim între Ruși și Japonesei se va termina în favorul Japonesilor.

Condolențele Franciei și ale Bulgariei.

Presidentul Loubet a adresat Țarului imediat după primirea scirei o telegramă exprimând regretele Franciei, ale sale și ale guvernului din incidentul catastrofei. Miniștrii Delcassé și Pelletan încă au condolat.

Principele Ferdinand al Bulgariei a trimis Țarului, er ministrul president Petrow contelui Lamsdorff câte o telegramă de condolență.

Tariful vamal român.

(Discusiunea asupra noului proiect de tarif în Camera română.)

D-l Delavrancea (continuând) vorbește de industria hârtiei, vehicului gândirei. Crede că acum când această industrie a fost pusă pe picioare, când nu mai e „în fașă“, ar trebui ca Statul să mai scadă sacrificiile pe cari le face pentru densa. Fabrica de la Letea a mers forțe rēu până în 1891, cu tōte avantajile acordate de stat. În anul 1892 se fondază o altă societate „Bistrița“ cu un capital de 286.000 de lei, care ia cu chirie fabrica Letea, care a fost întemeiată cu un capital de peste 1 milion. Noua societate a început să funcționeze în 1892, sub direcțiunea unui om cu mare voință și forțe capabil, d-l D. Protopopescu. Un an după acesta, noua societate este în plină prosperitate; plătind chiria, îi mai rămâne un

beneficiu de 120.000 de lei, seu trei-deci la sută dividend. În 1895 contractul dintre Bistrița și Letea expiră și Bistrița, lichidând, dă acționarilor un dividend de 78%. Nu mai era fabrică de hârtie, ci fabrică de hârtie-monedă! (Ilaritate). Tōte acestea dovedesc, că Statul ar trebui să se gändescă a mai reduce avantajile acordate acestei industriei.

În 1899, ministerul de interne a încheiat cu fabrica Letea un contract pe 15 ani, cu dreptul ca din 5 în 5 ani să se schimbe prețurile. Mai mulți funcționari au atras atențiunea guvernului, că Statului i-se vinde hârtia cu 25% mai scump, și Statul pierde o sumă de 150.000 lei pe an.

Nu vorbesce numai de Letea, ci de tōte fabricile de hârtie în general. Unei fabrici statul îi plătesce 30% mai mult decât particularilor, altora 25%, altora 27%. Nu vi-se pare, domnilor, că protecțiunea excesivă a acestei industriei trebuie revizuită?

D-l Costinescu: Dēr acesta n'are a face cu tariful în discuție.

D-l Delavrancea: Nu sunt cu totul contra protecțiunii, cu condițiune ca ea să nu fie un bir greu, cum e în cazul de față.

Trece la cestiunea micii industriei. Este greu să se limiteze până unde merge mica industrie și când începe marea industrie. Va trebui să dăm o atențiune deosebită meseriilor. Oratorul face istoricul estensiunii meseriilor în Germania. Cu tōtă dezvoltarea luată de atelierle mari, în Germania și în Franța, numărul micilor meserii, — de la 1—5 lucrători, — a crescut. În Rusia, producțiunea micilor meserii ajunge până la sute de milioane pe an.

Oratorul critică legea actuală a meseriilor spunend, că n'a dat rezultatele așteptate. În tarif s'ar fi putut da o mai mare atențiune materiilor prime, cari sunt necesare meseriilor.

Oratorul combate ridicarea taxei pe țesăturile de bumbac, care va scumpi viața mai cu sēmă a țeranului.

Continuând socotela făcută de d-l Filipescu, oratorul dice, că țera va plăti în urma acestui tarif: pentru bumbac 6 milioane mai mult, pentru cărbuni și huile 2 milioane, pentru fier și mașini 5 milioane, cifre luate după prețurile minime.

În 10 ani nu se va pute întemeia o industrie mare complexă.

D-l Delavrancea termină arătând cum s'au sporit taxele asupra viței altoite, ridicate de la 5 la 25 lei, după-ce ministerul de domenii a dat vițe numai la cei mai aproape de ministeriu, astfel că acum țeranii nu-și vor mai pute replanta viile.

Liberalii, cari se consideră adeverați democrați, trebuie să aibă grije de clasele cele de jos.

SCIRILE DILEI.

— 3 Aprilie v.

Academia Română a înființat un premiu de 7000 lei pentru o scriere militară. Ministerul de război a instituit în acest scop o comisiune, care să se pronunțe asupra subiectului despre care va trata această scriere. Comisiunea, compusă din generalul adjutant Coandă, secretarul general al ministerului de război; generalul M. Boteanu, guvernatorul cetății București; generalul R. Boteanu, comand. brigadei 2 călărăși; colonelul N. Constantinescu șeful statului-major al corpului II de armată; colonelul I. G. Istrate, comand. reg. 1 geniu; colonelul A. Averescu, de la marelle stat-major și locot.-colonel D. Antonescu, adjutantul principelui Ferdinand, a stabilit ca această lucrare să trateze despre: „Pregătirea trupelor pentru război din punctul de vedere al instrucției și al conducerii cu exemple istorice și practice“.

Numire. D-l Alesandru Onaciu, jude la tabla regescă cu serviciul în senatul II. criminal la curtea de cassatie (Curie) din Budapesta, fiind numit zilele acestea jude la Curie, a depus jurământul în fața ședinței plenare, ce s'a ținut în ziua de 14 Aprilie sub președința d-lui N. Szabó, președintele Curiei.

Vice-spani noui. În congregațiunea comitatului Bistrița-Năsăud, ce s'a ținut în ziua de 14 Aprilie, a fost ales vice-span d-l Godofred Lani, fost fisolgăbiru. Tot în această ședință s'au ales și 2 fisolgăbirae

dea el — și apropiându-se de pörtă, căută prin întunerec clopoțelul și sună.

Ferestra luminosă se deschise în pripă și o femeie scose capul, bolborosind cu voce nădușită de emoție:

— Ah, scumpul meu copil! Ai sosit în sfirșit și tu?

Nu peste mult se auziră pași grăbiți în coridor. Pörtița se deschise, și o femeie cu pērul alb stetea cu lampa în mână înaintea voluntarului. Se uita aiurită la dēnsul și apoi dīse cu resignațiune:

— O Dōmne! Nu e dēnsul...

*

— Scusați, dōmnă, dīse voluntarul, care pricepū situația și se cutremurā... Vēd, că am greșit... Mi-s'a spus, că aici în apropiere este un hotel și am bătut aici... De și puteam să vēd din capul locului, că aici nu e hotel, însă imi este așa de rău, sunt ametit și nu vēd bine...

Dōmna Iacobē stetea încă ca înlemnita de desamăgire. Vędend însă pe tinerul soldat atât de lihnit, și sēmănând

chiar cu Aristid, îi se umpluse ochii de lacrimi.

— Poftim, intră! dīse ea. Sē nu dīci, că am lāsāt să stea afară într'un așa timp pe un creștin... Cine scie, pöte și fiul meu umblă ca și d-ta prin vr'un oraș rătăcind și căutând sălaş.

L'a condus în odaie, i-a ajutat să-și dea jos ranița și i-a pus pe masă cina pregătită pentru Aristid. Într'aceea îi vorbia de fiul său. După cină conduse în odaia fiului său pe voluntarul, care nu mai putea de somn.

A doua zi după amiazi, înainte de plecare, îl mai ospătă odată și îi mai povesti istoria lui Aristid.

— Sērmanul băiat! Cāt o fi suferit ca prizonier!... Cum spui d-ta, viața este o continuă suferință. El trebuie, că a simțit cu atât mai virtos lipsurile, cu cât acasă avea o îngrijire deosebită... Când a plecat, i-am făcut cu propriile mele mâni un șal mare albastru, ca să se înfășure, când va fi frig. Sciu, că i-a prins bine în nopțile gerose...

Voluntarul n'a mai putut mânca. I-s'a oprit bucătura în gât. Iși aducea aminte forțe bine, că pe câmpul de la Sedan, unde trupele germane îi păziau ca pe-o ciurdă, era și un voluntar, care sēmăna cu Aristid și avea la gât un șal albastru. Chiar și în mijlocul primejdiei celei mai mari făceau haz pe socotela lui și îl numiră în glumă „Micul albastru“. — Într'o sēră „Micul albastru“ a încercat să fugă. N'a înaintat însă, decât vr'o două-deci de pași și o santinelă l'a culcat la pământ cu un glonț... Chipul cădū la o distanță ore-care de el și se putea vedē fața lui palidă... La gât avea un șal albastru...

Voluntarul se sculă, mulțumî vęduvei de găzduire și a încurajat-o să nădăjduescă, căci mulți prizonieri au mai rămas înderēt la Prusieni... și de sigur, și Aristid va fi între dēnsii.

Apoi și-a atērnat în spate ranița și a eșit.

Afară și-a șters lacrimile din ochi.

O n i ț a .

în persoanele lui Imre Hunyadi (Beșineu) și G. Hosda.—În congregația comitatului Sălăgiu ținută în aceeași zi, s'a ales viceșpan Török István. Tot în aceea ședință au fost aleși Biró Ferencz, fiscal, Koritsanszky Ferencz fislogăbiru (Crasna) și Balint Sandor vice-notar. Bistrița-Năsăud are o populație de 69-11% Români, 6r Sălăgiu de 61-96%.

Tribunal în Aiud. Joi s'a ținut în Aiud un meeting, în care s'a votat moțiunea de a se trimite la guvern o deputație de 50 membrii, ca să cêră readucerea tribunalului din A-Iulia la Aiud, unde fusese și mai înainte (1874).

Logodne. Domnul *Demetriu Bardosi* locotenent în regimentul Nr. 26 (Oberlieutenant im 1 Bataillon în Rogatica, Bosnia) s'a logodit cu domnișora *Rosa Demetrovici*, profesora în Sarajevo, fiica oficialului cesaro și regesc. Iosif Demetrovici, Român bănățen.

— Domnul Dr. *Liviu Micșă*, avocat în Deși, s'a logodit în ziua de 12 Aprilie n. cu d-șora *Lucreția David*, din Bucium.

Felicitările noastre!

Carne scumpă. Diarul „E-k” scrie, că în Clușiu s'a urcat prețul carnei cu 6 creițari, așa că acuma se vinde chilogramul de carne cu 60 creițari. Carnea de porc încă s'a urcat de la 66 cr. la 76. Întrebând pe ômenii de specialitate, „E-k” a aflat, că scumpirea carnei provine din cauza sêrăciei. Contingentul vitelor a scăzut enorm, mai ales în urma comasărilor, prin care li-s'au luat micilor agricultori pășunea. Altă cauză este, că din România nu e permis a importa vite în Ungaria, 6r porci numai la Steinbruch. În România se pôte cumpêra câte o vacă cu 40—50 fl., care la noi se vinde cu 140—150 fl. Din cauza acêsta se face mare contrabandă cu vite din România, aducându-se de acolo 20—30.000 vite pe an. Măcelarii, cari aduc vite de contrabandă, fac bune afaceri.

Transferare. D-l locotenent *Silviu Culeanu* de la reg. de inf. „Baron Waldstätten” Nr. 81 a fost transferat pe ziua de 16 Aprilie la regimentul de inf. „Edler v. Probst” Nr. 51.

Biblia și științele naturale. În Stuttgart a apărut de curând în a III-a ediție o carte sub titlul „Bibel und Naturwissenschaft” de Dr. phil. *E. Dennert* (tipărită la Max Kiemann. Prețul unui exemplar broșat 5 M. legat 6 M.). Dennert, de și specialist în științele naturale și cunoscut prin o serie de lucrări importante, este un creștin convins și încă de o colôre pozitivă. El combate cu succes pe Haeckel (Weltrâthsel) și susține împăcarea între credința religioasă și cercetările științifice. Dennert evită dinadins argumentele teologice, cu tôte acestea — după cum observă un recensent al său — tocmai teologii pot învăța foarte mult de la densusul. Cartea conține concluziuni foarte prețioase din domeniul cercetărilor nepreocupate, cari pot fi utilizate cu folos împotriva fantasiilor din tabêra materialiştilor.

Un diar român-frances. Diarele din România înregistrăz scirea, că în curând se va înființa la Salonic un diar românofrances, cu scop de a apêra interesele Românilor de la Pind.

Sciri mărunte. Efigia oficială a noului *rege al Serbiei* *Petru Karageorgievici*, va apêre pentru prima-ôră luna viitoare pe timbrele postale. Clișeul acestor timbre a fost gravat de eminentul artist frances *Basset*. — Pedepsa de môrte a asasinilor ministrului de interne rus *Sipiaghin* a fost comutată de Țarul în muncă silnică pe viață. — În dimineața zilei de Joi 14 l. o. u. o parte a otelului „Nord” din Petersburg a fost aruncată în aer. Fiul generalului rus *Kasarkov* și mai mulți servitorii au fost uciși. Urșitorii *atentatului cu dinamită* sunt nihilisti. Poliția a arestat mai mulți indiviși suspecti.

Repausul de Duminecă în farmacii. În ziua de 17 Aprilie d. m. va fi deschisă în cetate numai farmacia d-lui *Franz Kellermen* „La Biserica Albă”. Str. Porții Nr. 8.

Alegerea de deputat din Nădlac.

Cetitorii noștri își vor aduce aminte de faimôsa întârziere a anunțării „candidatului național” la prima alegere din Nădlac. S'au scris multe în foile de la Arad și Orăștie, spre a acoperi blamul suferit de luptacii „noului curent” la acea alegere. Noi esaminând cu sânge rece cele petrecute, am declarat de repetite ori, că nu putem să înțelegem tôte trêba cu — întârzierea. Din cauza acêsta amintitele foi au mers chiar până a ne imputa o atitudine perfidă.

Astăzi primim o scrisore și un răspuns de la notarul în pensiune *Ioan Rusu* din Nădlac, care a fost stigmatizat, ca „trădător al cauzei candidatului național” din acel cerc.

Rusu ne spune în comitiva sa cu data Nădlac 12 Aprilie a. c. între altele:

„...Hârtia de recomandare sciti, că nu s'a dat la timp, și așa candidatura (lui Dr. Suci) n'a fost primită de președintele electoral.

„Vedând apoi Rusu Șirianul, Bocu și conșoți furia alegătorilor și temându și vađa și ca să nu fie cumva huiduiți cu toții, au pus tôte vina pe mine, pe un om de 63 de ani, și m'au blamat înaintea alegătorilor și în foi.

„Am apelat la cavalerismul Dr ului Suci, care scie mai bine tôte cele întemplete, să rectifice în ceva mod lucrul acesta. N'am primit nici un răspuns.

„Vê rog dêr cu tôte onôrea, să publicați răspunsul alăturat. Între împrejurările de față cred, că e destul de moderat.

„Tribuna” din Arad și „Libertatea” nu publică de fel răspunsul, numai ca să rămân eu compromisat, nu ei!”

Ca să i-se dea puțința d-lui notar Rusu, de a se apêra și ca să se pôtă constata adevêrul, îi publicăm mai jos răspunsul, pentru a căruia cuprins, firesce, d-sa va avê singur să răspundă. Êtă-l:

Nădlac, în 12 Aprilie 1904.

În „Tribuna din Arad” (nr. 39, 40, 43) și în „Libertatea” din Orăștie (nrul 9) am fost atăcat fără crutare sub pretextul, că eu am întârziat — și încă nu fără voie — cu predarea hârtiei de recomandare a candidatului român Dr. Ioan Suci.

Declar, că tôte cele scrise despre mine în foile amintite, sunt neadevăruri și scornituri.

Declar, că hârtia, seu cum se dice pe la noi lista de recomandare, de fel n'a fost la mine, că n'am fost concredut cu prezentarea ei, și așa nu eu sunt cauza întârzierii.

La mine a fost numai lista celor 30 de alegători, cari au căpêtat bilete de intrare liberă la locul de votare. Biletele aceste le-am adus de la președintele alegerii în ziua înainte de alegere sêra la 5 ôre.

E adevêr, că atunci când a mers după aceste bilete, părintele *Marcovicu* a propus a mi-se da și lista de recomandare pentru a o preda președintelui pe lângă revers, însă nu mi-s'a dat din motivul, că fiind foarte mulți subscriși la recomandare, a fost de temut, că contrarii se vor nisui a-i „corteși” peste nôpte.

Că la cine a fost lista de recomandare înainte de alegere, nu sciu.

În ziua alegerii însă a fost la candidat Dr. Suci. De la el a primit-o comisiunea esmisă pentru predare, ceea-ce de altcum o recunoscu și Dr. Suci.

Venind scirea despre respingerea candidaturii Drului Suci, alegătorii români de tot se turburară.

Atunci a venit la mine fruntașul neguțator român *Stefan Luțai* și m'a întreat, că la mine a fost hârtia de candidare? Eu i-am răspuns, că la mine n'a fost. Atunci luându-mê de mână ne-am

apropiat ambii de Dr. Suci, care de asemenea sta înaintea școlii între mai mulți alegători, și sosind la el, l'a întreat Luțai, că la el a fost lista de recomandare? La răspunsul său, că da, la el a fost, Luțai năcăjit a dis cătră Dr. Suci: „Așa! vedeți D-ia mulțimea acêsta de alegători, pe toți i-ai păcălit! D-ia ești avocat? D-ia ești candidat, care nici aceea nu scie, când trebuie prezentată recomandarea. Fie îți rușine, pfui!”

Dr. Suci sta ca încrămenit, și nici un cuvânt n'a răspuns. Și acêsta se pôte adevêri.

Nu e adevêrat, nici aceea ce au scris „Tribuna” și „Libertatea”, că eu tot am dormit în dimineața alegerii, firesce numai ca să mê întârziu cu prezentarea recomandării și cum-că numai la 8 ôre m'a putut scula Dr. Suci și Dr. Ghebeleş.

Afară de soția și servitôrea mea cu ôspele meu *Siprăk László* postmaisterul din *Zichyfalva*, care în ziua alegerii cu trenal de 6 ôre dimineața a sosit la mine, pot dovedi, că învățătorul *George Petroviciu* de-odată cu *Siprăk* a venit la mine după biletele de intrare, când apoi de loc m'am și sculat, și că încă nici nu eram îmbrăcat de tot, când 6ră Dr. Suci și Dr. Ghebeleş cu aceea au venit la mine, că de loc vor fi 7 ôre și la 7 ôre se va face cordonul, așa-dêr e lipsă de biletele de intrare.

Atunci le-am dis, c'ar fi mai bine să se îngrijescă la timp de predarea listei de recomandare, la ce Dr. Suci a răspuns, că până la 9 $\frac{1}{2}$ ôre este timp. Am mers apoi cu ei de loc în sala bisericescă din vecinătate, unde erau mulți alegători adunați, și am predat biletele de intrare Drului Suci.

Cam la 8 ôre 6ră am fost în sală și la școlă am spus lui Dr. Suci, că ar fi bine să se trimită recomandarea președintelui, mai bine mai de timpuriu, decât mai târziu. Dr. Suci de nou a răspuns, că până la 9 ôre este timp și că președintele și după 9 ôre trebuie să mai aștepte $\frac{1}{2}$ ôră. 5 marțori au fost de față. Eu de aci înainte n'am avut grije de recomandare.

Din tôte aceste dêră e constatat, că lista de recomandare a fost la Dr. Suci, și că Dr. Suci și Dr. Ghebeleş au fost de convingerea, că recomandarea se pôte preda până la 9 $\frac{1}{2}$ ôre. Acêsta a fost tôte cauza întârzierii.

Vedând Dr. Suci și Dr. Ghebeleş tulburarea alegătorilor români, n'au avut curajul să spună adevêrul și să recunoscă sminta, căci „errare humanum est”, ci încă au lășit fama printre alegători, că eu sum cauza la tôte.

Venind apoi Rusu Șirianu, Bocu și ceilalti cu alegătorii din comunele Șeitin și Cenad și aflând despre cele întemplete, și rêu informați, au apucat cu toții a mê acusa și blama înaintea alegătorilor, și mai târziu în foile lor.

Las' să judece publicul cetitor nepreocupat, decă dêmna a fost procedura acêsta din partea unor bărbați conducători?

Mai departe cele scrise de „Tribuna” și „Libertatea”, că eu am fugit peste grădini, ca să pot vota pentru guvernamentalul Haas și că m'ași fi ascuns, seu plane că am fugit și din comună dinaintea furiei poporului, încă sunt nisce micuni și scornituri neadevêrate și reuțăciose.

Eu din sala bisericescă am mers cu amintitul Luțai la locul de alegere și acolo am stat sub tot decursul alegerii, conversând cu cunoscuți din loc și din provincie, 6r de votat n'am votat pentru nimenea nici la întâia, nici la a doua alegere.

În fine insultarea „Tribunei” din nrul 43, încât se referese la persoana mea, o resping cu tot disprețul.

Ioan Rusu,
not. în pens.

NECROLOG. Profesorul *D. Comșa și familia*, cu adencă întristare, aduc la cunoștința rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că preaiubitul și vrednicul fiu, respective frate

Victor Alecsandru Comșa

ces. și reg. sublocotenent în batalionul de pioneri Nr. 6, distins absolvent al academiei militare tehnice din Viena

după grele și îndelungate suferințe, în 12 c. la 11 $\frac{1}{2}$ ôre de nôpte, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, în vîrstă de abia 26 ani.

Rămășițele pămêntesci ale scumpului răposat se vor ridica, ađi, Joi în 14 c. n. la 3 ôre d. a., din spitalul garnisonei Nr.

16 de aici și se vor depune în cîntirumul central militar din Buda.

Budapesta, la 14 Aprilie 1904.

Fie-i țêrina ușoră!

Jalmica familie.

NOU ABONAMENT

„GAZETA TRANSILVANIEI”.

Cu 1 Aprilie st. v. 1904

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinatorii fôiei nôstre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 corône, pe șese luni 12 corône, pe trei luni 6 corône, pe o lună 2 corône.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se pôte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

ULTIME SCIRI.

Petersburg, 15 Aprilie. Marele duce *Boris*, fratele mai mic al marelui duce *Ciril*, scăpat ca prin minune, telegrafeză tatălui său *Vladimir*, că catastrofa a vēdut'o de pe țerm. I-s'a părut, ca și când o colônă uriașă de foc ar fi izbucnit din mare și în următorul moment cuirasa-tul „*Petropavlovsk*” s'a scufundat c'o reped'ciune uimitôre. În secunda următôre nu i-s'a mai vēdut urma.

S'a răspândit șvonul, că în catastrofa acêsta ar fi perit și pictorul rus de reputație europeană, *Vereșagin*.

Admiralul *Skrydloff*, numit șef comandant al escadrei din Oceanul pacific, va sosi mâne la Petersburg.

Petersburg, 15 Aprilie. La serviciul funebru ținut 6rî în biserică amiralității, s'au întemplat scene sfășietôre. Țarul a asistat în uniformă de marinar, pe piept cu ordinul Sf. Andrei. Era palid la față și cu capul plecat. Erau de față toți marii duci, împêrătésa vēduvă, generalii, membrii guvernului și ai corpului diplomatic. Marile ducese erau îmbrăcate în dolii. În primul rând de bănci ocupa loc vēduva lui *Makaroff*, fiica și fiul său. Vēduva plângea cu hohot. Țarul s'a dus direct la vēduva *Makaroff*, ca s'o mângăe și sê-i adreseze condolențe.

Port Arthur, 16 Aprilie. Japonessii au bombardat 6rî din nou orașul și forturile, fără a cauza stricăciuni.

Niutschwang, 16 Aprilie. Amiralul *Togo* pregătesce debarcarea trupelor de osediu.

Sofia, 16 Aprilie. Cu tôte învoiala turco-bulgară, guvernul accelerează înarmările militare.

Bibliografie.

A apărut:

Fôia școlastică nr. 8 cu următorul sumar: 1) De Pasci. I. F. Negruțiu. 2) Serisori pedagogice din Bucuresci V. Gr. Borgovan. 3) Contra-reflecșiuni la „O lămurire didactică”. P. Ungureanu. 4) Cum trebuie familia să sprijinescă școlă? 5) Tudor Vladimirescu (după Cronica). 6) Corespondențe. 7) Școlă. 8) Convocare. „F. S.” apare de 2 ori pe lună în Blași (Balázsfalva). Abonamentul pe un an: 6 corône. Redactor: I. F. Negruțiu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil *Traian H. Pop.*

Cumpêrați pentru trebuințele de
SESONUL de PRIMĂVARĂ și VARĂ
Stofe de mătase.
catifea, dantele, panglici etc. dela

Szénásy, Hoffmann & Cie
MAGAZIN DE MĂTĂSĂRIE
Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

Mare asortiment în stofe de mătase
— de tot felul. —
TÔTE NOVITĂȚILE DE SESON.
Prețuri fixe. Inșelări eschise.
Mostre se trimit în provincie franco.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Aprilie n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	118.55
Renta de corone ung. 4%	98.05
Impr. cail. fer. ung. in aur 3 1/2%	98.6)
Impr. cail. fer. ung. in argint 4%	98.40
Bonuri rurale croate-slavone	98.25
Impr. ung. cu premii	209.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghe tin	162.75
Renta de hartie austr.	99.80
Renta de argint austr.	99.60
Renta de aur austr.	119.60
Rente de corone austr. 4%	99.60
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.45
Losuri din 1860.	52.60
Actii de-ale Băncei austro-ungară	16.07
Actii de-ale Băncei ung. de credit	762.50
Actii de-ale Băncei austr. de credit	643.25
Napoleonori	19.07
Mărci imperiale germane.	117.17 1/2
London vista.	239.72 1/2
Paris vista.	95.37 1/2
Note italiene	95.25

Anunț de licitație.

In 25 și 26 Aprilie st n. a. c. se va vinde cu licitație în localul casei de Zälöge, dela orele 8—11 a. m. și dela 2—4 ore p. m. **obiectele amanetate** în luna lui Februarie 1903 și Martie 1903, până inclusive cu nr. 4807—1903, a căror termin a espi rat și nu s'au rescumpărat

Obiectele care se vor vinde sunt: Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cióie, Cositor, flanele, haine bărbătesci și femeiesci, Cisme, ghete și altele.

Vândarea se face cu banii gata.

Răscumpărarea seu înoirea amanetelor se pôte face numai cu o zi înainte de licitație.

În ziua vândării cu licitație nu se permite nici într'un chip.

Brassó, 1 Aprilie 1904.

Oficiul casei de amanete din Braşov.
3—3.(1810)

Se se ceară

În interesul propriu totdeauna

Veritabila

Cafeaua Kneipp de maltă a lui Kathreiner

numai în pachete cu marca de apărare
Parochul Kneipp și numele Kathreiner, ferindu-ne cu îngrijire de-a primi ori-ce fel de imitațiuni de mai puțină valoare.

500 fl. plătesc celui ce va mai capêta vre-odată durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani.
(Pentru pa betare și expe. franco 96 fl.)

Eduard Bartilla-Winkler
VIENA, 19/L., Sommergasse 1.

Să se cêră pretotindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte capêta, trimt 7 sticle cu 5 cer. 20 fl. franco

Se capêta în BRAȘOV la farmaciile:
V. Roth strada Orfanilor nr. 1, Neustädter piața Franc. Iosif. Jekelius, Stenner Str. Porți 21.
Obert Blumena la Victor Klein farm. Coróna.

Recomand Onor. cetitori

Magazinul meu

de haine gata pentru bărbați, adulți și copii,
cu prețuri foarte ieftine.

Croelă escelentă!

Un costum pentru bărbați cor.	16.—
„ Pardesiu	21.—
„ Raglan seu ulster	23.—
„ Costum de adulți	12.—
„ „ „ copii dela 3—10 ani	5.—
„ Pardesiu de copii	9.—
Pantaloni de bărbați Kamgarn	7.—
„ „ „ „ Chewiot	5.—
„ „ pentru adulți	3.50
„ „ de copii dela 3—10 a.	2.70

MAGAZINUL pentru CONFECTIONI DE DAME
se află în Strada Porții nr. 3.
Mare asortiment din cele mai noue modele cu prețuri foarte ieftine.

Un Paletot de tómnă	12 cor.
0 Pelerină dublă	11 „
Un Paletot de Demaselă	9 „
0 Pelerină de fetiță	5 „
„ Pelerină de postav negru	18 „
Un Hawelok de Damă	13 „

și mai sus.

Strada Porții nr. 11. **ASCHER B.** Strada Porții nr. 3.

Specialități de costume pentru copii.

Se vinde și cu plata în rate.

AVIS!

Subscrisa are onóre a recomanda Dómnelor din loc și jur **Salonul de Confecțiune** pentru confecționarea rochiilor de Dame și fetițe, croială după moda cea mai noué din jurnale din Paris și Viena, lucrate fin, prompt și cu prețuri moderate.

Cu tótă stima
Marie Knaller,
Strada Spitalului nr. 15.
Braşov.

1—6

Lista de vinuri din Pivnița Eszterházy

Vin din 1903 (heuriger) ltr.	36 cr.
Almáshegyi	per „ 40 „
Bakator (1901)	„ „ 50 „
„ (1900)	„ „ 60 „
„Auslese“	„ „ 70 „
Sauvignon	„ „ fl. 1.—
Ausbruch	„ „ 1.20

Vinuri negre:

Schiller	per ltr. 40 cr.
Vin negru	„ „ 50 „
Tugela drops (Ménes)	„ „ 70 „

La cumpărare de 10 litri din soiul acesta, dus acasă 4 cr. mai ieftin, asemenea la export la sate cel puțin 50 litri cu 1! cr. mai ieftin la litru.

WILHELM KOPONY.

FERESTRI și UȘI VECHI dela o casă ce s'a reparat, sunt de vândare cu prețuri ieftine.

Detailuri la Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Cel mai mare DEPOSIT de CIASORNICE

H. OSTERSETZER
BRAȘOV, Strada Porții nr. 16.
Numai singur are vândarea Ciasornicilor PANORAMA patent, invenție nouă, cu mai multe portrete ce se înviresc.

Aceste ciasornice se lucrează în mărime de 18” și 19”.

Anker și Cilindre în aur, argint, otel și nickel deschise și cu capac dublu. Portrete proprii, se pot asorta și înmulți după plăcerea mușterilor. E de ajuns a se trimite fotografia respectivului.

Prețurile acestor ciasornice sunt **foarte ieftine**, și se garantează mer-sul regulat.

4—6.1802

Mare DEPOSIT de obiecte de AUR și ARGINT.

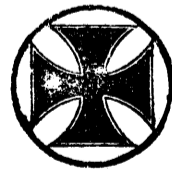

Cruce seu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.
Vindecă și inviorează

Nu e mijloc secret.
pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da înprejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne uralgie, impedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țuituri de ureche, bătăle de inimă, sgârciuri de inimă, asmă, auțul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poștei de mâncare, receală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, uđul în pat, influența, însómnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor alter bóle, cari la tractare normală a medicu-lui se vindecă pr-n electricitate. — In cance'arii. mea se află a'estate încurse din tóte păr-țile lumii, cari prețesc cu mu fámire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste a'estate Acel pacient. care în decurs de 45 zile nu se va vindeca. i-se retrimité bani! Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese co fu de cu aparatul „Volta“, de óre-c. „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaris a fost ofici s'oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și ceroetat. Deja ieftinătatea cruci male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vândare pentru țérá și streinătate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.